



Затверджую

T. Stavnichy

Президент
Міжнародного Благодійного Фонду

«Карітас України»

Т. Ставничі

12 вересня 2024 р.

(дата)

ПОЛІТИКА І ПРОЦЕДУРИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ТА ВРАЗЛИВИХ ДОРΟΣЛИХ У МЕРЕЖІ КАРІТАСУ УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Розділ I. Загальні положення	4
1. Мета і цілі політики	5
2. Нормативна основа	5
3. Визначення термінів	5
4. Сфера застосування	8
5. Принципи захисту дітей і вразливих дорослих	8
Розділ II. Стандарти захисту дітей і вразливих дорослих у мережі Карітасу України	9
6. Зобов'язання Карітасу України щодо забезпечення	9
7. Зобов'язання Карітасу України в частині захисту	9
8. Обов'язки Персоналу та Афілійованих осіб	10
9. Заборона дій сексуального характеру щодо дітей	10
10. Заборона зловживань, насильства і експлуатації	10
11. Праця і волонтерство дітей та вразливих дорослих	11
12. Захист дітей і вразливих дорослих в часі війни	12
13. Використання інформаційно-комунікаційних технологій	12
14. Фото і відео зйомка та матеріали	12
15. Відеоспостереження	13
Розділ III. Запобігання порушень щодо дітей і вразливих дорослих в роботі мережі	13
16. Заходи задля запобігання порушень	13
17. Безпечний рекрутинг	14
18. Компоненти управління людськими ресурсами	14
19. Афілійовані особи	14
20. Проекти, програми і заходи за участі дітей	15
21. Підвищення обізнаності	15
Розділ IV. Розпізнавання та реагування на випадки порушень щодо дітей і вразливих дорослих	16
22. Ознаки насильства	16
23. Виявлення порушень	16
24. Зголошення	16
25. Прийом зголошення	16
26. Алгоритм реагування на зголошення	17
27. Повідомлення про порушення системи Убезпечення і процедура розгляду	20
28. Захист викривачів	20
Розділ V. Моніторинг та оцінка ефективності політики	20
29. Моніторинг та оцінка ефективності політики	21
Розділ VI. Відповідальність	21
30. Відповідальність за дотримання Політики	21
31. Відповідальність у випадку порушень Політики	21
Розділ VII. Захист інформації і конфіденційність	22
32. Вимоги щодо захисту і конфіденційності інформації	22
33. Розкриття інформації	22
Розділ VIII. Прикінцеві положення	22
Додатки:	23
Додаток № 1. Дозвіл на використання фотографії дитини-бенефіціара	23
Додаток № 2. Рекомендації щодо фото- та відео зйомки дітей в проєктах Карітасу України	24

Додаток № 3. Заява на участь дитини в проєкті, програмі, заході	25
Додаток № 4. Згода на обробку персональних даних	26
Додаток № 5. Види і ознаки насильства	28
Додаток № 6. Реєстраційна форма про насильство щодо дитини / вразливого дорослого	32
Додаток № 7. Інструмент самооцінювання.	34
Додаток № 8. Індикатори ефективності впровадження Політики	36

Розділ 1. Загальні положення

1. Мета, цілі і принципи

- 1.1. Міжнародний благодійний фонд «Карітас України» (надалі – **Карітас України**), що у своїй структурі об'єднує національні офіси в м. Києві та м. Львові та мережу регіональних (єпархіальних) організацій, розташованих в різних регіонах України (надалі – **Організацій-члени мережі Карітасу України**), визнає особливі потреби дітей та вразливих дорослих, керується їх найкращими інтересами, і бере на себе зобов'язання створення і підтримки безпечного середовища для таких людей.
- 1.2. Політика і процедури захисту дітей та вразливих дорослих в мережі Карітасу України (надалі – **Політика**) розроблені з метою впровадження комплексної системи і культури захисту дітей та вразливих дорослих в мережі Карітасу України, що включає два основні компоненти:
- 1) забезпечення дітей і вразливих дорослих від будь-якої потенційної шкоди, що може бути заподіяна в процесі здійснення благодійної діяльності працівниками Організацій-членів мережі Карітасу України, включно з усіма особами, які працюють в Організаціях-членах мережі Карітасу України на умовах звичайного трудового договору, членами правління, волонтерами, стажерами, студентами, які проходять практику (надалі – **Персонал**), а також партнерськими організаціями і їх персоналом, донорами проектів, консультантами, підрядниками і/або будь-якими третіми особами, що можуть залучатися до реалізації програм і заходів Організацій-членів мережі Карітасу України (надалі – **Афілійовані особи**);
 - 2) захист дітей і вразливих дорослих від порушень їх прав і свобод, зокрема від усіх форм насильства, з боку третіх осіб.
- 1.3. Карітас України визначає такі цілі Політики:
- 1) Забезпечення безпеки та благополуччя дітей і вразливих дорослих:
 - Гарантування, що в мережі Карітасу України діти і вразливі дорослі мають безпечне середовище для життя, навчання та розвитку.
 - Захист дітей і вразливих дорослих від усіх форм насильства, експлуатації та зловживань.
 - 2) Захист прав дітей і вразливих дорослих:
 - Забезпечення дотримання прав дітей і вразливих дорослих, закріплених міжнародними конвенціями та національним законодавством.
 - Підтримка рівного доступу до освіти, охорони здоров'я та соціальних послуг.
 - 3) Підвищення обізнаності та компетенції:
 - Навчання і підвищення обізнаності серед персоналу мережі Карітасу України.
 - Підготовка персоналу, який працює з дітьми і вразливими дорослими, для ефективного виявлення та реагування на порушення.
 - 4) Попередження випадків насильства та зловживань
 - Впровадження профілактичних заходів для запобігання насильству та зловживанням.
 - Підтримка сімей, щоб зменшити фактори ризику і зміцнити їх захисні можливості.
 - 5) Підтримка та реабілітація постраждалих дітей і вразливих дорослих
 - Сприяння у наданні своєчасної та ефективної допомоги дітям і вразливим дорослим, які стали жертвами насильства або зловживань.
 - Забезпечення реабілітації і психологічної підтримки для відновлення.
 - 6) Моніторинг та вдосконалення політик і практик
 - Постійний аналіз і моніторинг ефективності Політики.
 - Вдосконалення процедур та підходів на основі нових даних і досліджень.

- 1.4. Задля ефективності впровадженої системи захисту дітей і вразливих дорослих Карітас України прагне вживати всіх необхідних заходів на кожному із зазначених рівнів:
- **Попередження / превенція:** передбачає профілактичні заходи для запобігання будь-яким випадкам порушення прав і свобод дітей та вразливих дорослих чи насильства над ними.
 - **Розпізнавання / розкриття:** включає механізми виявлення фактів порушень щодо дітей і вразливих дорослих та повідомлення про них.
 - **Реагування:** чітко визначені процедури розгляду повідомлень про порушення щодо дітей і вразливих дорослих, їх розслідування, а також застосування заходів впливу.
 - **Підготовка і підвищення кваліфікації персоналу:** забезпечення того, щоб усі, хто працює з дітьми і вразливими дорослими, були належно підготовлені, мали необхідні знання та навички, в тому числі, щодо питань захисту.
 - **Моніторинг і оцінка:** включає постійний моніторинг ефективності політик і процедур захисту дітей та вразливих дорослих, їх регулярна оцінка та вдосконалення.

2. Нормативна основа

Політика захисту дітей розроблена у відповідності до Статуту Карітасу України, політик та процедур системи Убезпечення у мережі Карітасу України, інших внутрішніх документів, а також відповідно до: норм і принципів чинного законодавства України¹; міжнародних стандартів² і принципів (в тому числі Мінімальних стандартів захисту дітей і гуманітарних принципів); вчення Католицької Церкви та норм партикулярного права УГКЦ³.

3. Визначення термінів

- 3.1. Безпека дітей Сукупність заходів, спрямованих на запобігання та реагування на ризики, які загрожують фізичному, емоційному або психологічному здоров'ю дітей.
- 3.2. Виявлення ризиків Процес ідентифікації та аналізу факторів, які можуть загрожувати безпеці та благополуччю дитини і вразливого дорослого.
- 3.3. Вразливі дорослі Особи, старші 18 років, які внаслідок віку, статі, інвалідності, функціональних порушень, захворювань, бідності, умов, в яких вони перебувають, або в результаті соціальної та іншої нерівності, переміщення або кризи є або можуть бути неспроможними піклуватися про себе або захистити себе від зловживань чи експлуатації.

¹ Конституція України, Сімейний кодекс України, Кодекс законів про працю України, Закон України «Про захист дитинства», Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закон України «Про освіту», Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», Закон України «Про соціальні послуги», Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» та інші нормативно-правові акти щодо прав дитини та прав людей з інвалідністю. та ін.

² Конвенція ООН про права дитини (ратифіковано 27.02.1991), Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми; дитячої проституції і дитячої порнографії (ратифіковано 03.04.2003), Конвенція МОП про заборону та негайні дії щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці № 182 (ратифіковано 05.10.2000), Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (ратифіковано 02.06.2012); Рекомендація СМ/Рес (2009) 10 про викоренення всіх форм насильства щодо дітей та ін.

³ «Норми і засади охорони дітей і молоді в УГКЦ» та «Основні положення щодо трактування випадків статевого зловживання відносно зокрема неповнолітніх з боку духовенства» затверджених Синодом Єпископів Києво-Галицького Верховного Архиепископства УГКЦ

3.4. Дискримінація	Необґрунтоване або несправедливе ставлення до дитини чи вразливого дорослого на основі віку, статі, етнічної приналежності, соціального статусу чи інших характеристик.
3.5. Дитина	Для цілей цієї політики це будь-яка особа, яка не досягла 18 років.
3.6. Дитяча праця	Позначає будь-яку економічну діяльність, що здійснюється особою, яка не досягла 16 років.
3.7. Жорстоке поведження	Будь-які дії або бездіяльність, які завдають шкоди фізичному, емоційному або психічному здоров'ю особи.
3.8. Захист	Відповідальність та вживання заходів щодо запобігання та реагування в разі жорстокого поведження, домагань, дискримінації та експлуатації.
3.9. Захист прав дітей	Сукупність заходів, спрямованих на забезпечення та захист основних прав дітей, встановлених міжнародними і національними нормами.
3.10. Зловживання	Будь-яка дія чи бездіяльність, що завдає шкоди іншій людині. Це може включати фізичне насильство, емоційне насильство, сексуальне насильство та занедбання. Це також включає зловживання в Інтернеті та/або через мобільні технології.
3.11. Конфіденційна інформація	Інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, а також інформація, визнана такою на підставі закону. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, якщо інше не встановлено законом
3.12. Моніторинг	Постійний процес спостереження та оцінки ефективності політик і процедур.
3.13. Найкращі інтереси дитини	Основний принцип, який передбачає прийняття рішень та здійснення дій з урахуванням оптимальних умов для розвитку та благополуччя дитини.
3.14. Насильство над дітьми і вразливими дорослими	Будь-які форми фізичного, психологічного або сексуального насильства над дітьми і вразливими дорослими, включаючи зневажливе поведження.
3.15. Недогляд	Відсутність належної турботи та уваги до потреб дитини і вразливого дорослого, що призводить до погіршення її фізичного або психічного здоров'я.
3.16. Підтримка сімей	Сукупність заходів, спрямованих на допомогу сім'ям у вирішенні проблем, які можуть загрожувати благополуччю дитини чи вразливого дорослого.

- 3.17. Підвищення обізнаності Дії, спрямовані на інформування громадськості про ризики та проблеми, пов'язані із захистом дітей, та надання знань про методи їх вирішення.
- 3.18. Підтримка дітей Надання різних видів допомоги та послуг, спрямованих на забезпечення здоров'я, освіти та соціального благополуччя дитини.
- 3.19. Превентивні заходи Дії, спрямовані на запобігання виникненню проблем або ризиків, які можуть негативно вплинути на дітей і вразливих дорослих.
- 3.20. Принцип недискримінації Основний принцип, який забезпечує рівність прав і можливостей для всіх людей, незалежно від їхніх характеристик.
- 3.21. Примусова праця Ситуації, в яких людей примушують до роботи шляхом застосування насильства чи залякування, або більш замаскованими засобами, такими як накопичена заборгованість, зберігання посвідчень особи або погрози розкриття інформації імміграційним органам.
- 3.22. Психологічна підтримка Надання дітям, вразливим дорослим та їхнім родинам допомоги для подолання емоційних або психічних труднощів, спричинених насильством або іншими проблемами.
- 3.23. Раннє втручання Швидке реагування на виникнення проблем у дітей і вразливих дорослих з метою мінімізації негативних наслідків.
- 3.24. Реабілітація Процес надання допомоги дітям і вразливим дорослим, які стали жертвами насильства або зловживань, з метою їхнього відновлення та інтеграції в суспільство.
- 3.25. Сексуалізована поведінка на фото та відео Включає будь-які зображення, де дитина або вразливий дорослий представлені в спосіб, який може бути інтерпретований як сексуально навантажений або непристойний.
- 3.26. Сексуальне насильство Будь-який фактичний або загрозований сексуальний акт насильства, вчинений проти дитини чи дорослого, силою чи в нерівних або примусових умовах. Приклади сексуального насильства включають зґвалтування, насильницький сексуальний контакт, наприклад небажаний дотик та безконтактне сексуальне насильство, такі як секстекстінг (відправка sms сексуального характеру) та вербальні чи поведінкові сексуальні домагання.
- 3.27. Торгівля людьми Вербування, приховування, транспортування, надання або отримання людини для праці чи послуг шляхом використання сили, шахрайства, примусу, викрадення, обману, зловживання владою чи вразливим становищем, або надання чи отримання виплат або пільг для досягнення згоди особи, яка має контроль над іншою особою, з метою експлуатації.
- 3.28. Тренінги з убезпечення Навчальні програми, спрямовані на підвищення обізнаності та підготовки працівників до ефективного захисту дітей.

3.29. Убезпечення Відповідальність всіх організацій-членів мережі Карітасу України за те, щоб їх персонал, програми та діяльність шанували гідність і права всіх людей, не завдавали шкоди та не піддавали ризику жорстокого поводження ані дітей, ані дорослих.

4. Сфера застосування

4.1. Політика застосовується безпосередньо до:

- усього Персоналу Карітасу України (всі працівники, керівництво, члени правління, стажери, волонтери, студенти, які проходять практику);
- Афілійованих осіб, що в будь-який спосіб залучаються до реалізації програм і заходів Організацій-членів мережі Карітасу України (партнерські організації і їх персонал, донори проєктів, консультанти, підрядники і/або будь-які інші треті особи, в тому числі з числа іноземних).
- Бенефіціарів (фізичні особи, групи чи організації, які отримують благодійну допомогу, в т.ч. відповідну вигоду, прямо чи опосередковано, у рамках реалізації проєктів, програм чи заходів Організацій-членів мережі Карітасу України).

4.2. Політика застосовується в будь-якому місці і будь-який час, що включає робочий час і час відпочинку (в т.ч. відпустки), на робочому місці і поза ним (в т.ч. в домашньому середовищі), на території України, а також за кордоном.

4.3. Карітас України співпрацює з Персоналом і Афілійованими особами, які аналогічно поважають безпеку, гідність і права дітей та вразливих дорослих, а також належно запобігають будь-яким порушенням цієї Політики, відповідно до передбаченої процедури. Будь-які особи, з якими Карітас України вступає в трудові і/або договірні відносини, зобов'язані дотримуватися цієї Політики.

4.4. Організації-члени мережі Карітасу України затверджують власні політики і процедури захисту дітей та вразливих дорослих, що повинні узгоджуватися з цією Політикою. В разі відсутності власної політики і процедур захисту дітей та вразливих дорослих, під час виконання програм і проєктів спільно з Карітасом України, Організації-члени мережі Карітасу України беруть зобов'язання і гарантують дотримуватися цієї Політики.

4.5. У випадку, якщо за договором з донорською організацією передбачаються більш високі стандарти щодо захисту дітей та вразливих дорослих, Персонал, залучений до реалізації такого проєкту/програми, зобов'язаний дотримуватися умов, визначених у відповідному договорі.

5. Принципи захисту дітей і вразливих дорослих

Політика ґрунтується на фундаментальних принципах і підходах, які забезпечують комплексний та ефективний захист дітей та вразливих дорослих у різних життєвих ситуаціях:

- 1) **Пріоритетність інтересів дитини і вразливих дорослих.** Всі рішення та дії, що стосуються дітей або вразливих дорослих, повинні прийматися з урахуванням їхніх найкращих інтересів.
- 2) **Повага до прав дитини і вразливих дорослих.** Визнання і забезпечення прав дитини та вразливих дорослих без будь-якої дискримінації, незалежно від віку, статі, раси, етнічної приналежності, соціального статусу або інших ознак.
- 3) **Рівноправність, недискримінація та інклюзивність.** Забезпечення рівного доступу до захисту і підтримки для всіх дітей та вразливих дорослих, без дискримінації за будь-якими ознаками.

- 4) **Нульова толерантність** до будь-якої форми або прояву насильства над дітьми і вразливими дорослими, нехтування їхніми потребами та їхньої експлуатації.
- 5) **Участь дітей та вразливих дорослих в прийнятті рішень.** Забезпечення права і можливості дітей та вразливих дорослих брати участь в ухваленні рішень, які безпосередньо стосуються їх інтересів.
- 6) **Повага до приватності та конфіденційності.** Захист приватності дітей, вразливих дорослих та їхніх сімей; забезпечення конфіденційності інформації про випадки насильства або зловживань.
- 7) **Комплексний підхід.** Інтеграція зусиль різних секторів та організацій для забезпечення комплексного захисту дітей та вразливих дорослих; співпраця з урядовими та неурядовими організаціями, службами охорони здоров'я, освіти, правопорядку та соціального захисту.
- 8) **Професійна етика та компетентність.** Дотримання етичних норм і стандартів у роботі з дітьми та вразливими дорослими; забезпечення належної підготовки і підвищення кваліфікації персоналу.
- 9) **Не нашкодь.** Будь-які дії, спрямовані на захист дітей та вразливих дорослих від зловживань і порушень, не повинні завдавати шкоди або наражати їх на небезпеку чи страждання (наприклад, шляхом їхньої повторної віктимізації або ретравматизації).
- 10) **Профілактика та раннє втручання.** Пріоритетність профілактичних заходів і раннього втручання для запобігання насильству та зловживанням; впровадження програм, спрямованих на підтримку благополуччя дітей і вразливих дорослих, зміцнення сімей.
- 11) **Підхід, орієнтований на жертву/постраждалу особу.** Працюючи з дітьми та вразливими дорослими, які зазнали шкоди, під час ухвалення рішень надається пріоритет правам та потребам жертви/постраждалої особи. Жертви/постраждалі особи мають право на те, щоб їх вислухали, повірили, підтримали та ставилися з повагою до їхніх потреб та досвіду.
- 12) **Адаптація та гнучкість політик.** Врахування особливих потреб і умов дітей та вразливих дорослих різних вікових груп та соціальних категорій; гнучкість політик та процедур для ефективної адаптації до змінюваних обставин і нових викликів.

Розділ II. Стандарти щодо забезпечення і захисту дітей та вразливих дорослих у мережі Карітасу України

6. **Зобов'язання Карітасу України щодо забезпечення**
Карітас України зобов'язується здійснювати благодійну діяльність, в тому числі реалізовувати програми і проекти, у спосіб, який є безпечним для дітей та вразливих дорослих. Персонал і Афілійовані особи повинні створювати і активно підтримувати безпечне середовище, що не допускає посягань на гідність і права дітей та вразливих дорослих, запобігати і знижувати ризики експлуатації, насильства, домагань щодо таких людей.
7. **Зобов'язання Карітасу України в частині захисту**
Карітас України підтверджує свою відповідальність щодо впровадження у роботу мережі заходів задля захисту прав дітей та вразливих дорослих, а також запобігання та реагування на всі випадки насильства та зловживання щодо них.
8. **Обов'язки Персоналу та Афілійованих осіб**
З метою забезпечення і захисту дітей та вразливих дорослих Персонал і Афілійовані особи зобов'язані:
 - 1) створювати та підтримувати позитивне та безпечне середовище, яке запобігає зловживанням, дискримінації, насильству, експлуатації та будь-яким іншим порушенням щодо дітей та вразливих дорослих;

- 2) ставитись до всіх дітей та вразливих дорослих завжди однаково із гідністю та повагою без будь-якої дискримінації;
- 3) дослуховуватись до думок і поглядів дітей та вразливих дорослих, заохочувати і забезпечувати їх участь у прийнятті рішень, які їх стосуються;
- 4) установлювати взаємну повагу та відкритий діалог із дітьми та вразливими дорослими, їхніми сім'ями, а також колегами, і уникати підвищення тону голосу / криків та принизливих коментарів;
- 5) дозволяти дитині та вразливого дорослому виконувати завдання, які вони можуть виконувати самостійно, якщо це не суперечить законодавству та не становить для них загрози;
- 6) отримувати згоду відповідних осіб (батьків, опікунів тощо) щодо усіх дій, що стосуються дітей та вразливих дорослих;
- 7) дотримуватися безпечної та належної відстані, уникати фізичного контакту, який, незважаючи на добрі наміри, може бути неправильно витлумачений⁴;
- 8) забезпечити конфіденційність усієї інформації про дітей, вразливих дорослих та їхніх сімей, крім випадків, коли розкриття інформації критично необхідне для їхнього захисту, на таке розкриття була дана згода відповідних осіб (батьків, опікунів тощо) або таке розкриття вимагається законодавством чи компетентними публічними органами;
- 9) забезпечувати дотримання цієї Політики і встановлених нею процедур, включно з Додатками.
- 10) негайно і добросовісно повідомляти про будь-які занепокоєння, підозри чи звинувачення щодо насильства або порушення/недотримання Політики.

9. **Заборона дій сексуального характеру щодо дітей**

Карітас України категорично забороняє дії сексуального характеру щодо дітей, незалежно від їх віку, обсягу дієздатності (в тому числі у разі надання повної цивільної дієздатності) чи досягнення віку надання сексуальної згоди, визначеному у законодавстві, а також незважаючи на згоду самих дітей чи їх батьків/опікунів або інших осіб, які відповідно до закону представляють інтереси дитини. Помилкове переконання щодо віку дитини не вважається виправданням для такого порушення.

10. **Заборона зловживань, насильства і експлуатації**

10.1. Карітас України засуджує і забороняє усі прояви насильства, зловживань, що можуть набувати різних форм, зокрема: фізичне насильство, сексуальне насильство, психологічне/емоційне і економічне насильство, недбале ставлення, відмова від дитини / вразливого дорослого, експлуатація і торгівля людьми тощо.

10.2. В роботі мережі Карітасу України категорично забороняється:

- завдавати фізичної чи емоційної шкоди дітям та вразливими дорослим;
- використовувати гроші, товари чи послуги з метою вчинення дій сексуального характеру, включаючи сексуальні послуги;
- всі форми приниження, неповаги або експлуатації стосовно дітей та вразливих дорослих;
- використання будь-яких форм фізичних (тілесних) покарань, неналежні висловлювання, психологічні маніпулювання, сексуальна експлуатація чи будь-які інші форми насильства над дітьми;

⁴ виключенням можуть бути випадки роботи з інструментами та обладнанням, коли такого роду контакти передбачені інструкціями по роботі з інструментами та обладнанням для їх належного та безпечного використання.

- участь у будь-якій формі залякування, дискримінації, фізичного чи словесного насильства, приниження, упередженого ставлення чи сексуальних стосунків з дітьми та вразливими дорослими;
- зловживати своїми повноваженнями та/або посадовими обов'язками для негативного впливу на життя чи добробут дітей та вразливих дорослих;
- вимагати від дітей та вразливих дорослих будь-яких послуг чи дій на особисту користь чи користь організації взамін на захист чи допомогу;
- підтримувати та брати участь у будь-якій формі незаконних, експлуатаційних чи жорстоких дій за участі дітей та вразливих дорослих, включаючи працю дітей та вразливих дорослих з порушенням вимог чинного законодавства, а також торгівлю людьми;
- запрошувати дітей і/або вразливих дорослих без супроводу в приватні помешкання, окрім випадків, коли їм загрожує безпосередній ризик травмування або фізична небезпека; не залишатись наодинці з дитиною без нагальної професійної потреби;
- використовувати дітей та вразливих дорослих для домашньої чи іншої роботи, яка не відповідає їхньому віку та розвитку, заважає їх навчанню, піддає ризику будь-якої фізичної чи психологічної травми або виконання якої порушує закон;
- вчинення будь-яких дій або бездіяльність, які заборонені законодавством, або якщо вони вимагають згоди, а така згода надана не була.

11. Праця і волонтерство дітей та вразливих дорослих

- 11.1. Карітас України категорично засуджує будь-які форми примусової праці і торгівлю людьми. Залучення дітей і вразливих дорослих до праці допускається виключно за умов дотримання вимог чинного законодавства, зокрема їхнє залучення до будь-яких форм шкідливої, важкої чи понаднормової праці категорично заборонено.
- 11.2. Карітас України належним чином підтримує, забезпечує і організовує безпечність волонтерської діяльності дітей і вразливих дорослих у програмах і проєктах організації. Діти можуть бути волонтерами Організацій-членів мережі Карітасу України за умови досягнення ними 14-річного віку, укладення відповідного договору і отримання згоди батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника.
- 11.3. Вразливі дорослі можуть бути волонтерами Організацій-членів мережі Карітасу України за умови, що вони є дієздатними та уклали відповідний договір. Вразливі дорослі, цивільна дієздатність яких обмежена, додатково отримують згоду піклувальника.
- 11.4. Принципи участі дітей і вразливих дорослих у діяльності Організацій-членів мережі Карітасу України:
- 1) Добровільність – участь дітей і вразливих дорослих має бути виключно добровільною. Примус з боку Персоналу, Афілійованих осіб, а також батьків, опікунів чи третіх осіб є неприпустимим.
 - 2) Безпека – діяльність, до якої залучаються діти і вразливі дорослі має бути безпечною і проводитися під наглядом фахівців, які пройшли відповідне навчання.
 - 3) Користь – участь у діяльності має бути корисною для дитини і/або вразливого дорослого, сприяти їх розвитку та соціалізації.
 - 4) Відповідність віку та здібностей – завдання, які виконують діти і вразливі дорослі, повинні відповідати їхньому віку та фізичним та психологічним можливостям.
 - 5) Інформування і згода батьків/опікунів – про всі аспекти залучення дітей і вразливих дорослих повинні бути повідомлені батьки/опікуни або інші особи, які відповідно до

закону представляють інтереси дитини чи вразливого дорослого, які надають письмову згоду із свого боку.

12. Захист дітей і вразливих дорослих в часі війни

Діти, що зростають в умовах воєн, а також вразливі дорослі, захищені нормами міжнародного гуманітарного права як частина цивільного населення. Карітас України у своїй діяльності визнає і враховує особливі ризики щодо дітей і вразливих дорослих, які породжені війною, і вживає необхідних заходів для сприяння фізичному та психологічному відновленню і соціальній інтеграції дітей і вразливих дорослих, що є жертвами війн.

13. Використання інформаційно-комунікаційних технологій

Карітас України використовує у роботі сучасні інформаційно-комунікаційні технології, що відіграють значну роль у житті і розвитку суспільства, одночасно враховуючи загрози та ризики, з якими можуть зіштовхнутися діти та вразливі дорослі у цифровому середовищі. Карітас України впроваджує заходи задля запобігання викликів, пов'язаних з інформаційно-комунікаційними технологіями.

14. Фото і відео зйомка та матеріали

14.1. Під час фотографування чи зйомки дітей і вразливих дорослих або використання їх зображень у службових цілях необхідно:

1. Отримувати письмову згоду дитини (з 14 років), вразливого дорослого, яких фотографують чи знімають, а також у всіх випадках щонайменше одного з батьків, опікуна або іншої особи, яка відповідно до закону представляє інтереси дитини чи вразливого дорослого, перед фотографуванням чи зйомкою (приклад дозволу на використання фотографії дитини-бенефіціара у Додатку № 1).
2. Надавати пояснення того, як буде використано фотографію чи відео.
3. Забезпечувати, щоб фотографії, презентації, фільми та відео представляли дітей і вразливих дорослих гідно та з повагою.
4. Перевіряти, щоб діти і вразливі дорослі на фото були належним чином вдягнені, у відповідних позах, які не можна сприйняти за сексуальний натяк, та які не стануть причиною для цькування.
5. Перевіряти, щоб зображення чесно відображали контекст і факти.
6. Забезпечувати справедливу й нестереотипну видимість дівчат, хлопців, жінок і чоловіків із різних груп таким чином, щоб не лише відобразити їхнє рівне представництво, але й не підтримувати стереотипи й дозволити хлопцям і дівчатам, чоловікам і жінкам бути представленими на рівних і у своїх різноманітних ролях.
7. Стежити за тим, щоб мітки файлів, метадані та текстові описи не розкривали персональні дані дитини чи вразливого дорослого (імена і прізвища, номери мобільних телефонів, адреси тощо) під час надсилання зображень в електронному вигляді або публікації зображень чи інших файлів будь-якої форми.

14.2. Рекомендації щодо фото та відео зйомки дітей в проєктах Карітасу України розміщені у Додатку № 2 до цієї Політики.

14.3. Всі матеріали, в тому числі у відео форматі (наприклад, відеоролики, мультфільми і фільми), які використовуються в роботі з дітьми і вразливими дорослими, а також ті, що створюються в проєктах і програмах Організацій-членів мережі Карітасу України, повинні:

- відповідати віку і фізичним та психологічним можливостям дітей та вразливих дорослих;
- бути безпечними, не включати жорстоких, страшних сцен тощо;
- не містити елементів сексуалізованого характеру чи сексуалізованої поведінки.

15. Відеоспостереження

За наявності технічних можливостей або технічного обладнання Організаціям-членам мережі Карітасу України рекомендується встановлення відеоспостереження у відповідних місцях загального перебування, такі як: рецепція, коридори, їдальні та інші приміщення, де в один і той же час можуть перебувати бенефіціари з різних проєктів і програм. При цьому, камери відеоспостереження та попереджувальні знаки про здійснення відеоспостереження повинні бути видимі. Забороняється встановлювати засобів відеоспостереження у місцях, які передбачають приватність – туалети, душові, житлові кімнати тощо.

Розділ III. Запобігання порушень щодо дітей і вразливих дорослих в роботі мережі

16. Заходи задля запобігання порушень щодо дітей

Карітас України застосовує комплексні заходи задля запобігання порушенням щодо дітей і вразливих дорослих в роботі мережі і створення безпечного середовища для них, що включає:

- впровадження відповідних політик і процедур, враховуючи затвердження принципу нульової толерантності до будь-яких форм зловживань, насильства та експлуатації дітей і вразливих дорослих;
- застосування процедур реагування та звітності;
- обов'язкове щорічне навчання для всього персоналу і додаткові тренінги для нових працівників/волонтерів з питань захисту дітей і вразливих дорослих, розпізнавання ознак насильства, процедур розкриття і реагування, що включає підвищення кваліфікації і обмін досвідом;
- надання якісних послуг і навчання дітям та вразливим дорослим з використанням відповідних програм і заходів, за участі професійного і висококваліфікованого персоналу;
- роботу з батьками, опікунами, піклувальниками задля вдосконалення навичок батьківства, опіки і піклування та побудови позитивних, довірливих відносин з дітьми і вразливими дорослими;
- облаштування фізичного приміщення, що відповідає стандартам безпеки та нормам ДБН, в якому перебувають діти і вразливі дорослі.
- інформаційні кампанії задля підвищення обізнаності громадськості з питань захисту дітей і вразливих дорослих;
- залучення волонтерів, представників державної влади і відповідних служб, а також громадського сектору до освітніх заходів щодо захисту дітей і вразливих дорослих;
- моніторинг і оцінка діяльності мережі на предмет безпеки і захисту дітей та вразливих дорослих;
- регулярний внутрішній аудит та опрацювання досвіду роботи організації в напрямку захисту дітей і вразливих дорослих в частині ефективності і відповідності національним і міжнародним стандартам.

17. Безпечний рекрутинг

Карітас України дотримується кращих практик безпечного рекрутингу, адаптації і навчання Персоналу, відповідно до «Положення про пошук та підбір персоналу», Політики Убезпечення, «Політикою та процедурами перевірки на співпрацю з терористичними організаціями», що передбачає залучення лише кваліфікованих, відповідальних та етичних осіб, здатних працювати з дітьми і вразливими дорослими.

18. Компоненти управління людськими ресурсами

18.1. Задля захисту дітей та вразливих дорослих, а також попередження порушення щодо дітей і вразливих дорослих Карітас України враховує такі компоненти управління людськими ресурсами:

1. Кваліфікація і компетенції (освіта і досвід):
 - працівники повинні мати відповідну освіту в галузях, пов'язаних із захистом прав дітей і вразливих дорослих, соціальною роботою, психологією, правом чи педагогікою;
 - наявність досвіду роботи з дітьми і вразливими дорослими або в організаціях, які займаються захистом таких осіб.
2. Навчання та розвиток:
 - обов'язковий вступний інструктаж (ознайомлення з чинними політиками і процедурами, навчання з забезпечення);
 - обов'язкове щорічне навчання з Убезпечення;
 - регулярне проведення тренінгів з питань виявлення та попередження насильства, психологічної підтримки дітей і вразливих дорослих, а також правових аспектів захисту;
 - підтримка постійного професійного розвитку через участь у конференціях, семінарах та курсах підвищення кваліфікації.
3. Етика і цінності:
 - в роботу мережі впроваджено Етичний кодекс;
 - постійна ціннісна орієнтація персоналу, зокрема, на пріоритетність захисту прав і добробуту дітей і вразливих дорослих.
4. Психологічна підтримка персоналу:
 - заохочується регулярна супервізія для обговорення складних випадків та отримання професійної підтримки;
 - надання доступу до психологічних консультацій для працівників, які стикаються з емоційно важкими ситуаціями.

18.2. Карітас України заохочує всі Організації-члени мережі Карітас України включити посаду фахівця із захисту дітей і вразливих дорослих у всіх проєктах/програмах, що працюють з дітьми і вразливими дорослими, де це можливо. Претенденти на посаду фахівця із захисту дітей і вразливих дорослих повинні мати відповідну сертифікацію та/або освіту, а також релевантний досвід роботи у сфері захисту дітей і вразливих дорослих. До завдань зазначеного фахівця повинно входити забезпечення дотримання найвищих стандартів захисту дітей і вразливих дорослих, здійснення превентивних заходів та ефективне реагування у випадку виникнення ситуацій ризику для дітей і вразливих дорослих.

18.3. У всіх випадках, коли Персонал Організацій-членів мережі Карітасу України має питання щодо забезпечення і захисту дітей і вразливих дорослих, необхідно звертатися за поясненнями до безпосереднього керівника / особи, відповідальної за впровадження системи Убезпечення чи фахівця компетентного з питань захисту дітей і вразливих дорослих.

19. Афілійовані особи

19.1. Всі Афілійовані особи, що беруть участь або можуть брати участь в закупівлі робіт, товарів і послуг для Карітасу України, зобов'язані ознайомитись і дотримуватися цієї Політики. Карітас України має право здійснити всі необхідні дії для усунення впливу/залучення Афілійованих осіб у випадку порушення вимог цієї Політики. Це може включати розірвання існуючих договорів, відмову від подальшої співпраці та повідомлення відповідних органів про порушення.

19.2. Усі договори та угоди, що укладаються між Організаціями-членами Карітасу України та Афілійованими особами, повинні включати положення про ознайомлення та дотримання політик і процедур системи Убезпечення.

20. Проєкти, програми і заходи за участі дітей та вразливих дорослих

- 20.1. У всіх проєктах, програмах і заходах, що координуються та впроваджуються Організаціями-членами мережі Карітас України, бенефіціарами яких є діти і/або вразливі дорослі, або будь-яким іншим чином передбачають залучення дітей чи вразливих дорослих, протягом усього циклу проєкту, програми чи заходу повинен застосовуватися принцип «Не нашкодь». При цьому, особливу увагу слід приділити вразливим групам осіб (наприклад, особи з інвалідністю; діти, які проживають в умовах бідності; особи, які постраждали від війни тощо).
- 20.2. При залученні дітей і/або вразливих дорослих до проєкту, програми, заходу необхідно проінформувати їх про його мету, розповісти про заплановані активності, а також як буде використовуватися отримана від дітей/вразливих дорослих інформація. Щодо всіх дій, пов'язаних з дітьми/вразливими дорослими, обов'язковим є отримання інформованої згоди і письмової згоди батьків або законних представників (приклад заяви на участь дитини в проєкті, програмі, заході – у Додатку № 3, приклад форми згоди на обробку персональних даних– у Додатку № 4).
- 20.3. Участь дітей і вразливих дорослих у проєктах, програмах і заходах, що координуються та впроваджуються Організаціями-членами мережі Карітас України, має бути інклюзивною, без дискримінації за будь-якими ознаками.
- 20.4. Середовище та методи роботи з дітьми і вразливими дорослими повинні бути адаптованими до їх віку і можливостей. У всіх випадках роботи з дітьми і вразливими дорослими необхідно враховувати, щоб діти і вразливі дорослі були підготовлені до програми проєкту чи заходу, і мали можливість вільно висловлювати свої погляди.
- ## **21. Підвищення обізнаності**
- 21.1. Карітас України надає цю Політику для ознайомлення дітям, молоді та дорослим (включаючи весь Персонал та Афілійованих осіб) у відповідному до віку та доступному форматі. З метою сприяння ознайомленню і обізнаності всіх зацікавлених осіб Політика розміщується у відкритому публічному доступі на веб-сайті Карітасу України.
- 21.2. Весь Персонал та Афілійовані особи, які контактують з дітьми і вразливими дорослими, а також діти, вразливі дорослі, їхні батьки, опікуни та піклувальники, які беруть участь в проєктах, програмах і заходах Організацій-членів мережі Карітас України, повинні пройти безпекові інструктажі і навчання щодо Політики і процедур захисту дітей та вразливих дорослих, а також розпізнавання ознак насильства.
- 21.3. З метою підвищення обізнаності населення про захист і безпеку дітей та вразливих дорослих, належне утримання та безпечне середовище, а також ознаки порушень та механізми реагування, Організації-члени мережі Карітас України можуть проводити відповідні просвітницькі, освітні, інформативні заходи.
- 21.4. Всі діти і вразливі дорослі повинні мати доступ до інформації (поданої зрозумілою мовою у формі буклетів, брошур, плакатів або розміщені на стендах) щодо захисту від зловживань, експлуатації і жорстокого поводження, а також алгоритму дій у випадку порушень. Керівники відповідних проєктів, що передбачають залучення дітей і вразливих дорослих, мають розробити чіткий план інформування дітей і вразливих дорослих, проведення групових та індивідуальних заходів.

Розділ IV. Розпізнавання та реагування на випадки порушень щодо

дітей і вразливих дорослих

22. Ознаки насильства

Весь Персонал повинен звертати увагу на фізичний, психологічний (емоційний) стан дітей і вразливих дорослих, з якими контактує, а також їх зовнішній вигляд і поведінку. Задля виявлення ознак насильства необхідно використовувати перелік, наведений у Додатку № 5 («Види і ознаки насильства») до цієї Політики.

23. Виявлення порушень

Насильство і жорстоке поводження з дитиною чи вразливим дорослим може проявлятися в різних формах і за різних обставин, що виявляється у різних спосіб, в тому числі через:

1. Безпосереднє спостереження за дитиною / вразливим дорослим та виявлення ознак насильства (оцінка зовнішнього вигляду, фізичного та психологічного стану, особливостей поведінки, поведінки інших членів сім'ї або осіб, які взаємодіють з дитиною чи вразливим дорослим тощо).
2. Проведення психодіагностики психологом.
3. Особисте повідомлення, повідомлення від батьків, родичів, друзів чи іншої людини, з якою контактує дитина чи вразливий дорослий (надалі – **Зголошення**).
4. Спілкування, опитування батьків, піклувальників, опікунів, вихователів, вчителів, родичів, сусідів, друзів чи інших осіб, з якими контактує дитина чи вразливий дорослий.
5. Роботу з документами особової справи дитини чи вразливого дорослого, або іншими документами, в тому числі освітніми чи медичними.
6. Безпосередню присутність під час скоєння насильства тощо.

24. Зголошення

24.1. Діти і вразливі дорослі мають право і повинні мати можливість вільно та безперешкодно повідомляти про випадки насильства, зловживання або будь-якого іншого порушення її прав і безпеки. Карітас України прагне створити безпечну культуру зголошень.

24.2. Діти, вразливі дорослі, їх батьки/опікуни/піклувальники, з якими взаємодіють Персонал і Афілійовані особи Організацій-членів мережі Карітасу України, повинні знати про канали зворотного зв'язку, через які можна повідомити зголошення про порушення. Крім визначених у п. 27.2. цієї Політики каналів зворотного зв'язку, дитина чи вразливий дорослий, а також їхні батьки/опікуни/піклувальники, можуть повідомити (зробити зголошення) про порушення будь-якому дорослому з числа Персоналу, якому довіряють.

25. Прийом зголошення

Ключові вимоги, які необхідно забезпечити для прийому зголошення:

- 1) Довіра і відкритість - створення довірливого середовища, в якому кожен, а особливо діти і вразливі дорослі, можуть вільно висловлювати свої зголошення й бути певні того, що їхні слова будуть враховані й до них будуть ставитися з повагою.
- 2) Конфіденційність - інформація, отримана як зголошення, буде триматися в суворій та нерозголошуваній конфіденційності, крім випадків, коли використання цієї інформації необхідне для захисту дитини чи вразливого дорослого.
- 3) Невідкладність - швидка реакція та негайне реагування на зголошення, щоб захистити дитину/вразливого дорослого від потенційних небезпек та прийняти необхідні заходи для безпеки.

- 4) Прозорість - чітке пояснення процесу розгляду зголошень і забезпечення поінформованості на усіх стадіях розслідування. Діти, їх батьки/опікуни/піклувальники і вразливі дорослі повинні отримати розуміння того, як їхні зголошення будуть вивчатися і які заходи будуть прийняті.
- 5) Пасивне слухання і уважність - надання можливості вільно говорити, без втручання, не перебиваючи, без поспіху і оцінки; уважність до невербальних сигналів.
- 6) Підтримка і захист - гарантування дітям/вразливим дорослим підтримки та захисту після зголошення, включно з можливістю отримати професійну допомогу та психологічну підтримку. Дитина і вразливий дорослий повинні мати впевненість, що їх безпека і добробут є пріоритетом.

26. Алгоритм реагування на зголошення

Зголошення є важливим сигналом, який потребує негайного реагування та підтримки. У випадках отримання зголошення про порушення прав та законних інтересів дітей і вразливих дорослих необхідно дотримуватися вказаного нижче алгоритму:

АЛГОРИТМ РЕАГУВАННЯ НА ЗГОЛОШЕННЯ	
<i>Заходи</i>	<i>Опис</i>
Крок 1. Прийом і реєстрація зголошення	<p>Необхідно прийняти зголошення відповідно до вимог, зазначених у п. 25 цієї Політики, а також заповнити відповідну реєстраційну форму (Додаток № 6) або коротко записати основні деталі і факти (якщо немає можливості негайно заповнити форму).</p> <p>Якщо існує зовнішня загроза життю або здоров'ю дитини чи вразливого дорослого, необхідно негайно перемістити таку особу в безпечне місце.</p>
Крок 2. Визначення рівня загрози	<p>Необхідно визначити рівень загрози для дитини чи вразливого дорослого згідно з категоріями нижче:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Негайна загроза – дитина/вразливий дорослий перебуває в безпосередній небезпеці, де життя або здоров'я піддаються серйозній загрозі. Приклади: <ul style="list-style-type: none"> • фізичне насильство, яке триває або тільки що відбулось; • сексуальне насильство, яке триває або тільки що відбулось; • дитина/вразливий дорослий залишені без догляду в небезпечних умовах (на вулиці в одязі, що не відповідає сезону; у приміщенні без електрики і тепла; без нагляду батьків/опікунів/піклувальників тощо). 2. Потенційна загроза – дитина/вразливий дорослий знаходиться в умовах, що можуть призвести до серйозних наслідків для їх здоров'я або безпеки, якщо не втрутитися. Приклади: <ul style="list-style-type: none"> • регулярне фізичне чи емоційне насильство з боку батьків/опікунів/піклувальників; • нехтування основними потребами дитини/вразливого дорослого (харчування, медична допомога, освіта);

- наявні ознаки сексуального/фізичного насильства у минулому, що можуть повторитися.

3. **Помірна загроза** – існують умови, які негативно впливають на емоційний або фізичний стан дитини/вразливого дорослого, але не становлять негайної або потенційної загрози для життя, здоров'я та безпеки дитини/вразливого дорослого. Приклади:

- часткове нехтування основними потребами дитини/вразливого дорослого (одяг брудний або не відповідає сезону; на шкірі наявні висипи, порізи, опіки, синці; голод; не відвідує заклади освіти чи часто пропускає заняття без поважних причин; навички самообслуговування не відповідають віку тощо);
- психологічний тиск, емоційне насильство, булінг (у середовищах поза сім'єю), що проявляється у зміні емоційного стану (тривожність, страх, надмірна збудженість, агресія, замкнутість тощо);
- конфлікти в родині, які не переростають у фізичне насильство, але створюють стресову ситуацію для дитини/вразливого дорослого (батьки/опікуни в стані розлучення; негативні стосунки з одним чи обома батьками/опікунами; конфлікти з братами/сестрами тощо);
- батьки/опікуни дитини або сама дитина/вразливий дорослий мають шкідливі звички (вживання алкоголю чи наркотичних речовин; ігрова залежність; бродяжництво; утікання з дому тощо).

4. **Низька загроза** – є окремі інциденти або умови, які можуть негативно вплинути на добробут дитини/вразливого дорослого, але не становлять значної загрози. Приклади:

- окремі випадки недбалості або неприйнятної поведінки (не типова поведінка батьків/опікунів)
- випадки несуттєвих порушень у догляді за дитиною/вразливим дорослим (занедбаний одяг; відсутність друзів; недостатні навички самообслуговування тощо).

5. **Відсутність загрози** - після оцінки ситуації не виявлено жодних факторів, які б становили загрозу для життя, здоров'я або безпеки дитини/вразливого дорослого. Приклади:

- непорозуміння або неправильно подана інформація.
- випадки, коли дитина/вразливий дорослий не зазнає жодного насильства чи занедбання.

<p>Крок 3. Виявлення потреби</p>	<p>Необхідно з'ясувати, які заходи негайного захисту і допомоги необхідні дитині/вразливому дорослому. Приклади:</p> <ul style="list-style-type: none"> – переміщення в безпечне місце; – медична допомога; – психологічна допомога; – вода, їжа, одяг тощо.
<p>Крок 4. Визначення порушника (кривдника)</p>	<p>Необхідно встановити, на кого скаржаться:</p> <ul style="list-style-type: none"> • батьків/опікунів/піклувальників; • родичів; • Персонал Організації-члена мережі Карітасу України; • Афілійовану особу Організації-члена мережі Карітасу України; • третю особу (вчителя, однокласника, незнайомця тощо).
<p>Крок 5. Повідомлення</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проінформуйте безпосереднього керівника і керівника Вашої організації про ситуацію насильства або загрозу його вчинення. 2. Проінформуйте батьків/опікунів/піклувальників у випадку, якщо порушником (кривдником) є інші особи, окрім батьків/опікунів/піклувальників, а рівень загрози визначено як негайний, потенційний або помірний – про загрозу, місце перебування дитини/вразливого дорослого в момент спілкування та подальші кроки. <p>Увага! Якщо порушником (кривдником) дитини/вразливого дорослого є батьки/опікуни/піклувальники не потрібно повідомляти їх про зголошення.</p> <p>У випадку <u>негайної/потенційної загрози для дитини/вразливого дорослого</u> (див. Крок 2), необхідно звернутися до Національної поліції України:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зателефонуйте 103 і повідомте, що є загроза життю або здоров'ю дитини (якщо потрібна медична допомога). • Зателефонуйте 102 і повідомте, що стало відомо про загрозу ситуацію для дитини чи вразливого дорослого. • Напишіть заяву в поліцію, що Ви стали свідком або отримали інформацію про злочин (зробіть копію/фото заяви). • За необхідності, зверніться до: (1) ювенальної служби, (2) служби у справах дітей (щодо дітей); (3) Центру соціальних служб (щодо вразливих дорослих); (4) спеціалізованих медиків. <p>Після виконання вищезазначених дій, за необхідності слід звернутися на гарячу лінію Уповноваженого з прав людини і повідомити про відповідний інцидент.</p>

	<p>У випадку <u>помірної загрози для дитини/вразливого дорослого</u> (див. Крок 2) <u>від батьків/опікунів/піклувальників чи інших членів сім'ї/родини</u>, необхідно звернутися до Служби у справах дітей (якщо інцидент стосується дитини) або Центру соціальних служб (якщо інцидент стосується вразливого дорослого):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зв'яжіться з місцевою службою у справах дітей або центром соціальних служб. Контакти можна знайти на офіційних веб-сайтах місцевих адміністрацій. • Повідомте службі всю інформацію, яку ви отримали. Ваше звернення повинно бути зафіксованим, подальші дії служба вживатиме самостійно. <p>У випадку <u>помірної загрози для дитини з боку третіх осіб</u> (вчитель, однокласник, незнайомец тощо) необхідно повідомити лише батьків/опікунів/піклувальників про загрозу. Звернення до державних органів не передбачається.</p> <p>У випадку <u>низької загрози або відсутності загрози</u> (див. Крок 2) звертатись до державних/місцевих органів не потрібно.</p>
Крок 6. Подання звернення чутливого характеру	У випадку негайної, потенційної, помірної або низької загрози з боку Персоналу або Афілійованих осіб Організації-члена мережі Карітасу України потрібно подати звернення чутливого характеру через визначені канали зворотного зв'язку (див. п. 27.2. Політики).
Крок 7. Надання допомоги	У випадку необхідності, потрібно забезпечити для дитини чи вразливого дорослого надання додаткової медичної допомоги, консультації з психологом.
Крок 8. Документування та звітність	Необхідно належним чином задокументувати факт порушення, а також всі здійснені дії і результати. Персонал Організації-члена мережі Карітасу України повинен підготувати відповідний письмовий звіт керівнику організації про інцидент, що відбувся.
Крок 9. Довгострокові заходи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Після повідомлення відповідних органів, якщо це вимагається ситуацією, необхідно підтримувати контакт з поліцією, ювенальною поліцією, службою у справах дітей, уповноваженим з прав людини/дитини для супроводу справи, надання додаткової інформації та допомоги під час розслідування. 2. За потреби, можна розробити план довгострокової підтримки дитини, вразливого дорослого, родини для подолання кризи і забезпечення безпеки в подальшому. 3. Якщо необхідно, слід взаємодіяти з іншими організаціями громадянського суспільства та державними органами і установами для надання комплексної допомоги дитині, вразливого дорослого, і родині.

27. Повідомлення про порушення системи Убезпечення і процедура розгляду

- 27.1. Персонал та Афілійовані особи зобов'язані негайно повідомляти через канали зворотного зв'язку про будь-які підозри та/чи факти порушення системи Убезпечення щодо дітей і вразливих дорослих з боку Персоналу чи Афілійованих осіб, як тільки про них стало відомо.
- 27.2. Кожна особа, яка стає свідком інциденту порушення системи Убезпечення, кожна особа, якій розповіли про такий інцидент, а також кожна за бажанням особа, яка стала жертвою порушення, повинна якнайшвидше повідомити про це через встановлені канали зворотного зв'язку:
- ✓ електронною поштою: feedback@caritas.ua;
 - ✓ онлайн формою на сайті: <https://caritas.ua/sos/>
 - ✓ дзвінком на гарячу лінію Карітасу України;
 - ✓ особисто Особі Відповідальній за Впровадження Системи Убезпечення (ОВВСУ).
- 27.3. Повідомлення про порушення системи Убезпечення щодо дітей і вразливих дорослих, подані через визначені у п. 27.2. цієї Політики канали зворотного зв'язку розглядатимуться згідно Процедури розгляду звернень чутливого характеру та надання зворотного зв'язку і Процедури проведення розслідування у випадку порушення норм системи Убезпечення.

28. Захист викривачів

Карітас України забороняє застосовувати репресивні заходи проти будь-якої особи, яка повідомила про факти чи підозру щодо насильства чи інших порушень, які стосуються дітей і вразливих дорослих. Категорично не допускається дискримінація, цькування або переслідування особи, яка повідомила про порушення відповідно до цієї Політики. Будь-яка особа, яка повідомила про порушення щодо дітей і вразливих дорослих, і в зв'язку з чим щодо неї застосовані негативні заходи, має місце дискримінація, цькування чи переслідування, повинна заявити про порушення системи Убезпечення через канали зворотного зв'язку відповідно до п. 27.2. цієї Політики.

Розділ V. Моніторинг та оцінка ефективності політики

29. Моніторинг та оцінка ефективності політики

- 29.1. Карітас України реалізує контроль, моніторинг і оцінку процесу впровадження і дотримання цієї Політики. Щоб провести моніторинг актуальності політики здійснюється за допомогою «Інструменту Самооцінювання» (Додаток № 7) кожні 2 роки. Моніторинг проводиться на основі наказу по організації (дата та тривалість проведення), особою призначеною відповідальною за моніторинг наказом по організації.
- 29.2. Принципи ефективного моніторингу та оцінки:
- 1) Забезпечення прозорості, відкритості і залучення до процесу всіх зацікавлених сторін, включно з дітьми, вразливими дорослими, їх батьками та опікунами.
 - 2) Регулярність проведення моніторингу і оцінки.
 - 3) Об'єктивність і неупередженість, виключення упередженості та конфлікту інтересів.
 - 4) Залучення зовнішніх експертів або незалежні аудиторські організації за необхідності.
 - 5) Комплексний підхід з врахуванням всіх аспектів політики, включаючи правові, організаційні, технічні та соціальні фактори.
 - 6) Використання сучасних технологій для збору і аналізу даних.
- 29.3. Для Карітас України важливо мати чіткі статистичні дані щодо виявлення порушень в мережі, щоб ефективно реагувати та вживати заходів для забезпечення захисту дітей і вразливих

дорослих. Допоміжним інструментом задля оцінки успішності впровадження Політики є індикатори ефективності, орієнтовний перелік яких наведено у Додатку № 8.

- 29.4. При здійсненні моніторингу та оцінки ефективності системи захисту дітей і вразливих дорослих, що впроваджена в мережі Карітас України, необхідно обов'язково враховувати:
- (1) результати систематичних опитувань (анкетування), що проводяться Організаціями-членами мережі серед дітей, вразливих дорослих, батьків, опікунів, а також Персоналу, що безпосередньо працює з дітьми і вразливими дорослими;
 - (2) аналіз знеособленої інформації про випадки порушення Політики, а також про інциденти насильства щодо дітей і вразливих дорослих, які були виявлені;
 - (3) зворотній зв'язок і рекомендації від дітей, вразливих дорослих, батьків, опікунів, Персоналу і Афілійованих осіб щодо покращення системи захисту.

Розділ VI. Відповідальність

30. Відповідальність за дотримання Політики

Персонал та Афілійовані особи несуть відповідальність за дотримання положень цієї Політики відповідно до посадових інструкцій, наказів, договорів та угод, зокрема в частині:

- знання та впровадження Політики;
- проведення і проходження навчання та тренінгів;
- проведення моніторингу і оцінки ефективності Політики;
- забезпечення підтримки;
- життя заходів у випадку порушення Політики.

31. Відповідальність у випадку порушень

- 31.1 У разі виявлення порушень вимог цієї Політики Персонал несе відповідальність відповідно до статуту, політик і процедур системи Убезпечення, внутрішніх (локальних) документів Організацій-членів мережі Карітасу України та чинного законодавства України. Доведене умисне порушення Персоналом положень цієї Політики є підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності (в тому числі звільнення).
- 31.2 Порушення положень Політики Афілійованими особами є підставою для припинення договірних та/або партнерських відносин.
- 31.3 Персонал, Афілійовані особи, Бенефіціари та будь-які інші особи за вчинення правопорушення щодо дітей або вразливих дорослих можуть бути притягнуті до цивільної, адміністративної, кримінальної відповідальності.

Розділ VII. Захист інформації і конфіденційність

32. Вимоги щодо захисту і конфіденційності інформації

Персонал та Афілійовані особи зобов'язані забезпечувати захист і конфіденційність усієї інформації про дітей і вразливих дорослих, а також їхніх сімей, відповідно до вимог чинного законодавства України, «Політики конфіденційності та захисту персональних даних» і Політики Убезпечення.

33. Розкриття інформації

Інформація про дітей і вразливих дорослих не може бути розголошена або опублікована без згоди законного представника дитини чи вразливого дорослого, за винятком випадків, чітко

передбачених чинним законодавством України, враховуючи принцип «мінамальна необхідна інформація».

Розділ VIII. Прикінцеві положення

- 34.** Ця Політика є оновленою редакцією Політики і процедур захисту дітей у мережі Карітасу України, затвердженої 25.10.2018 р. та підлягає застосуванню після набрання чинності згідно п. 40 цієї Політики.
- 35.** Ця Політика має переглядатися та оновлюватися не рідше, ніж раз на два роки.
- 36.** Всі зміни та доповнення до цієї Політики вносяться шляхом викладення її в новій редакції. Після затвердження нової редакції Політики, попередня втрачає чинність.
- 37.** Після затвердження ця Політика надається для ознайомлення всім особам, що входять до числа Персоналу на дату затвердження.
- 38.** Політика нерозривно пов'язана з іншими політиками Карітасу України, зокрема Політиками та процедурами системи Убезпечення Карітасу України.
- 39.** Всі Додатки є невід'ємною частиною цієї Політики.
- 40.** Дана Політика набуває чинності з першого числа місяця наступного за місяцем, у якому відбулось її затвердження.

Додаток №1
до Політики і процедур захисту
дітей та вразливих дорослих у
мережі Карітасу України

Дозвіл на використання фотографії дитини-бенефіціара

Я _____
(прізвище, ім'я, по-батькові дитини⁵)

даю згоду Благодійному фонду «Карітас- _____», на здійснення фото / відео зйомки мене,
(найменування)

Я _____, що є
(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ (батько/мати/опікун, інша особа, яка відповідно до закону представляє інтереси дитини)

_____ (ППП дитини в родовому відмінку)

даю згоду на здійснення фото та відео зйомки дитини

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

як бенефіціара Благодійного фонду «Карітас- _____», та використання отриманих таким чином
(найменування)

фото-, відео-, аудіо записів у публічних друкованих та електронних інформаційних матеріалах Карітасу та партнерських організацій, які будуть спрямовані винятково на висвітлення статутної діяльності Карітасу, партнерських організацій та ефективності програм надання благодійної/гуманітарної допомоги. Дозвіл на використання персональної інформації моєї дитини:

- Дозволю використовувати прізвище та ім'я моєї дитини
 Дозволю використовувати лише ім'я моєї дитини
 Забороняю використовувати прізвище та ім'я моєї дитини

Цей дозвіл дійсний незалежно від країни світу і не обмежений в часі.

Підпис _____ Дата «__» _____ 202__ р.

Контактна інформація

Телефон: _____

Місто: [вказати місто]

⁵ Заповнюється особисто дитиною, віком від 14 років. Діти до 14 років цю частину форми не заповнюють

Рекомендації щодо фото- та відео зйомки дітей в проєктах Карітасу України

ПЕРЕД ПОЧАТКОМ на всю аудиторію важливо повідомити, що буде відбуватись зйомка і якщо хтось не хоче, щоб його знімали взагалі, або знімали зблизька, то про це можна попросити оператора.

Під час зйомки занять в кадрі МАЮТЬ БУТИ:

- Передана атмосфера, автентичність та безпечність просторів Карітасу (написи «Укриття», розклад, безпекові правила простору).
- Показане устаткування Просторів дружніх до дитини (меблі, іграшки та розвиткові аксесуари, канцтовари тощо).
- Зосереджені чи щасливі обличчя дітей (в жодному разі не фотографуємо дітей, які плачуть чи відвертаються).
- Дитячі руки, які виконують завдання чи допомагають один одному.
- Дорослі - соціальні педагоги, працівники, психологи та інші працівники Карітасу (наприклад, спілкування дітей та дорослих в процесі заняття; дорослі руки, які допомагають дітям виконувати завдання).
- Супровід дорослих при виконанні небезпечних робіт чи завдань (поводження з ножем чи ножицями, вогнем свічки, реабілітаційні вправи на тренажерах, спуск в укриття тощо).
- Прибирання дітьми після себе канцтоварів та іншого устаткування приміщень Карітасу (не віник чи миття підлоги – це те, що має робити прибиральниця, але витирання столу чи миття посуду після кулінарного майстер-класу можна зняти).
- Візібиліті на одязі співробітників – діти не зобов'язані одягати фірмові футболки (можливе виключення: табори).
- Банери проєкту (краще на задньому плані).

Під час зйомки рухових активностей в кадрі НЕ МАЮТЬ БУТИ:

- Спідня білизна, купальники.
- Голі дитячі тіла (наприклад, в басейні, під час спорту, танців чи інших розваг).

Загальні рекомендації щодо зйомки:

- Запитуємо про наявність у місцевої організації дозволу на фото-відеозйомку дітей.
- Не фотографуємо проти світла, не обрізаємо ноги і голови.
- Не робимо акценту на релігійних атрибутах дітей (хрестиках, ладанках, підвісках тощо; нас можуть відвідувати діти різних вірувань).
- Не фотографуємо татуювання (справжні, чи тимчасові).
- Відсутність сексуалізованого характеру дитячих тіл.
- Уважно дивимось, що на футболках у дітей (в об'єктив не мають потрапляти логотипи брендів, неоднозначні написи, кадри з фільмів чи мультиків).
- Фотографуючи дитину з інвалідністю не робимо основного фокусу на її вразливості.

Додаток № 3
до Політики і процедур захисту
дітей та вразливих дорослих у
мережі Карітасу України

Директору благодійної організації
«Благодійний фонд «Карітас» _____»

_____»
(ПІБ заявника, що приводить/доставляє дитину до «Простору» та є її
законним представником)

_____»
(контактний телефон)

_____»
(номер документу, що засвідчує особу заявника, паспорт, РНОКПП)

ЗАЯВА

Прошу прийняти мою дитину (дітей) (вказати ПІБ, рік народження)

до «Простору, дружнього до дитини».

<i>Даю дозвіл на обробку, накопичення, зберігання, адаптування, зміну, поновлення, використання та поширення (розповсюдження, реалізацію, передачу), знеособлення персональних даних, у тому числі конфіденційної інформації про мою адресу, дату та місце народження та адресу, дату та місце народження моєї дитини та інших моїх персональних даних.</i>	
<i>Даю дозвіл своїй дитині (своїм дітям) відвідувати «Простір», самостійно повертатися, без супроводу дорослих. Я повністю несу відповідальність за життя та здоров'я своєї дитини під час дороги в «Простір» та повернення додому.</i>	
<i>У разі необхідності надання моїй дитині екстреної медичної допомоги, прошу повідомити мене за вказаним номером телефону. У випадку, якщо зв'язок зі мною відсутній, даю дозвіл представнику Карітас на виклик швидкої допомоги та супровід до медичного закладу. Також, надаю дозвіл на медичне втручання (маніпуляції) лікаря, медичної сестри, парамедика.</i>	
<i>Підтверджую, що розумію та повністю усвідомлюю усі можливі ризики щодо життя та здоров'я моєї дитини (дітей) у період воєнного стану, погоджуюся з усіма умовами функціонування «Простору, дружнього до дитини» у період воєнного стану. Підтверджую, що мене ознайомлено із наявністю укриттів, їх місцезнаходженням, контактними даними відповідальних працівників «Простору, дружнього до дитини» за евакуацію дітей та даю дозвіл на перебування моєї дитини (дітей) у таких укриттях на період оголошення повітряних тривог на території знаходження «Простору, дружнього до дитини».</i>	
<i>З правилами перебування моєї дитини у «Просторі» ознайомлений/на.</i>	
<i>Даю дозвіл фотографувати та використовувати фото, відео, на яких зображена моя дитина (діти), даних моніторингу та інтерв'ю моєї дитини (дітей) з метою надання звітності, інформування громадськості про діяльність проекту, а також внутрішнього користування.</i>	
<i>Даю дозвіл на заняття з психологом та проведення діагностики з моєю дитиною (дітьми) у «Просторі, дружнього до дитини».</i>	
<i>У разі будь-яких відмов у подальшому, мною буде надано відповідну письмову заяву, про що мені повідомлено та зрозуміло.</i>	

« _____ » _____ 2024 року

_____»
(підпис)

Додаток № 4
до Політики і процедур захисту
дітей та вразливих дорослих у
мережі Карітасу України

Директору благодійної організації
«Благодійний Фонд «КАРІТАС _____»
П. _____

(ПІБ бенефіціара)

(назва, номер, серія документу, що посвідчує особу бенефіціара)

(дата видачі і орган, що видав документ)

(дата народження)

РНОКПП

(контактний телефон)

З Г О Д А
на обробку персональних даних

Підписанням даної Згоди на обробку персональних даних (надалі – Згода),
я, _____

відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» від 01 червня 2010 року № 2297-VI (зі змінами та доповненнями), надаю згоду благодійній організації «Благодійний фонд «Карітас [назва]» (надалі – КАРІТАС [назва]) на обробку персональних даних (у тому числі з використанням інформаційних (автоматизованих) систем), що включає здійснення будь-яких дій або сукупності дій, таких як накопичення, зберігання, адаптування, зміну, поновлення, використання та поширення (розповсюдження, реалізацію, передачу), знеособлення, знищення персональних даних, у тому числі конфіденційної інформації про мою адресу, дату та місце народження, дані документів, що посвідчують особу, номери телефонів, а також інших моїх персональних даних, персональних даних моїх дітей (дитини), членів родини та будь-яких інших даних, що надаються мною в процесі анкетування, надання благодійної допомоги, проживання у місцях тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, моніторингу надання якості послуг, з метою ведення бази персональних даних бенефіціарів, бази (переліку) осіб, які отримують благодійну допомогу, ведення звітності та обліку діяльності КАРІТАС [назва], підготовки (відповідно до вимог партнерських організацій, донорів чи інших осіб, а також відповідно до вимог законодавства) різного роду інформації, повідомлень, звітності, тощо з питань діяльності КАРІТАС [назва] та реалізації ними благодійних програм і проектів, ведення статутної діяльності КАРІТАС [назва].

Підписанням даної Згоди я також погоджуюсь на можливе опитування з метою моніторингу якості надання послуг.

Підписанням даної Згоди я погоджуюсь, що наведена вище інформація може надаватись третім особам, в тому числі, але не виключно органам державної влади, органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам, організаціям, закладам, незалежно від форми власності та підпорядкування, задіяним в обробці цих даних, а також в інших випадках, передбачених законодавством. Підтверджую, що мені повідомлено про осіб, яким, для виконання зазначеної в даній Згоді мети, надаються або можуть бути наданими персональні дані, згоду на обробку яких надано мною в даній Згоді.

Підтверджую, що мене повідомлено про володільця персональних даних, склад та зміст зібраних персональних даних, включення моїх персональних даних до баз персональних даних, а також мету обробки персональних даних.

Підтверджую, що мені повідомлено, що відповідно до ст.8 Закону України «Про захист персональних даних» я, як суб'єкт персональних даних, маю право:

- знати про джерела збирання, місцезнаходження своїх персональних даних, мету їх обробки, місцезнаходження або місце проживання (перебування) володільця чи розпорядника персональних даних або дати відповідне доручення щодо отримання цієї інформації уповноваженим ним особам, крім випадків, встановлених законом;

- отримувати інформацію про умови надання доступу до персональних даних, зокрема інформацію про третіх осіб, яким передаються його персональні дані;

- на доступ до своїх персональних даних;

- отримувати не пізніше як за тридцять календарних днів з дня надходження запиту, крім випадків, передбачених законом, відповідь про те, чи обробляються його персональні дані, а також отримувати зміст таких персональних даних;

- пред'являти вмотивовану вимогу володільцю персональних даних із запереченням проти обробки своїх персональних даних;

- пред'являти вмотивовану вимогу щодо зміни або знищення своїх персональних даних будь-яким володільцем та розпорядником персональних даних, якщо ці дані обробляються незаконно чи є недостовірними;

- на захист своїх персональних даних від незаконної обробки та випадкової втрати, знищення, пошкодження у зв'язку з умисним приховуванням, ненаданням чи несвоєчасним їх наданням, а також на захист від надання відомостей, що є недостовірними чи ганьблять честь, гідність та ділову репутацію фізичної особи;

- звертатися із скаргами на обробку своїх персональних даних до Уповноваженого або до суду;

- застосовувати засоби правового захисту в разі порушення законодавства про захист персональних даних;

- вносити застереження стосовно обмеження права на обробку своїх персональних даних під час надання згоди;

- відкликати згоду на обробку персональних даних;

- знати механізм автоматичної обробки персональних даних;

- на захист від автоматизованого рішення, яке має для нього правові наслідки.

Зобов'язуюсь при зміні моїх персональних даних надавати у найкоротший термін відповідальній особі уточнену інформацію та подавати оригінали відповідних документів для внесення моїх нових особистих даних до відповідних баз персональних даних.

Даний документ складено в двох примірниках, один з яких мною отримано.

« _____ » _____ 2024 року

_____ /
підпис

_____ /
прізвище та ініціали

Види і ознаки насильства

<p>1. Фізичне насильство</p>	<p><u>Ознаки фізичного насильства:</u></p> <p>1) Постійні або незвичні травми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розповідь дитини, що батьки або інші члени сім'ї застосовують до неї або іншої дитини фізичне насильство, погрожують вигнати з дому, перемістити до іншого місця проживання (віддати до інтернатного закладу, влаштувати до лікарні, помешкання інших родичів тощо), про наявність небезпеки з боку тварин, яких утримують у неї вдома. • Намагання дитини приховати травми й обставини їхнього отримання (відмова зняти одяг для медичного обстеження або переодягатися у присутності інших дітей тощо) • Дитина носить одяг, що не відповідає сезону, щоб приховати синяк і травми (сліди насильства). • Синці/опіки, які не відповідають обставинам. • Зміщення суглобів (вивихи), переломи кісток, гематоми, подряпини. • Синці на щоках, очах, губах, вухах, передпліччях, стегнах, кінчиках пальців – місцях, де дитина не може завдати їх собі самотійно. • Рвані рани та переломи в області обличчя, травматична втрата зубів. • Травми ока (крововиливи, відшарування сітківки тощо) • Забиті місця на тілі, голові або сідницях, які мають виразні контури предмета (наприклад, пряжки ременя, лозини) • Скарги дитини на головний біль, біль у животі, зовнішні запалення органів сечовивідних і статевих систем. • Рани та синці у різних фазах загоєння на різних частинах тіла (наприклад, на спині та грудях одночасно). • Сліди від укусів, опіки й інші незвичні для віку дитини фізичні (видимі на невидимі) травми тощо. <p>2) Поведінкові ознаки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Боязнь дорослих: дитина проявляє страх перед дорослими або однолітками, уникає фізичного контакту. • Непояснені зміни в поведінці: різка зміна поведінки дитини, включаючи агресію або депресію.
<p>2. Сексуальне насильство</p>	

<p>Сексуальне насильство включає будь-які дії сексуального характеру, здійснені щодо дитини без її згоди або шляхом примусу.</p> <p>До цього виду насильства відносяться:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Примус до статевого акту або інших дій сексуального характеру. – Дотики до статевих органів дитини. – Використання дитини у порнографічних матеріалах. – Вербальне сексуальне насильство, таке як сексуальні домагання. – Демонстрація статевих органів дитині. – Демонстрація дитині еротичних та порнографічних матеріалів. 	<p><u>Ознаки сексуального насильства:</u></p> <p>1) Фізичні симптоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Надміру концентрується на одязі, щоб приховати своє тіло, наприклад, одягає багато шарів одягу • Має фізичні ознаки насилля: синці, кров, припухлість, інші ушкодження геніталій • Біль у животі, в районі геніталій • Інфекції статевих шляхів: наявність інфекцій, що передаються статевим шляхом, без відповідних пояснень. • Неповнолітня вагітність. <p>2) Поведінкові ознаки (сукупність ознак може свідчити про насилля а окрема ознака слугує маркером):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Показує та сексуалізує поведінку, нетипову для свого віку • Має знання про сексуальну поведінку, нетипові для свого віку • Поводиться як молодша за віком дитина • Має надмірну цікавість, знання та словниковий запас про сексуальну поведінку нетипову для свого віку • Не може зупинити гру зі своїми геніталіями, коли про це просять • Боїться залишатися з конкретною людиною наодинці • Боїться людей певного типу зовнішності • Боїться дотиків • Зміна успішності у навчанні • Самоушкоджуюча поведінка • Сексуальні ігри з друзями, іграшками, тваринами • Малюнки із сексуальним контекстом • Їсть більше або менше, ніж зазвичай • Має проблеми зі сном, ходінням чи сидінням, мочиться вночі • Має часті нічні жахіття • Відстороненість, депресивна поведінка, непояснювана агресія • Дитина з'являється з нез'ясованими подарунками, дорогими речами, дружить з людьми, залученими до сексуального насильства / експлуатації
<p>3. Психологічне (емоційне) насильство</p>	
<p>Психологічне насильство включає дії, які завдають шкоди емоційному стану дитини, принижують її гідність, викликають страх або відчуття безпорадності.</p> <p>Приклади психологічного насильства:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Погрози, залякування або образи. 	<p><u>Ознаки психологічного (емоційного) насильства:</u></p> <p>1) Емоційна нестабільність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Порушення мови, сну, харчування • Замкнутість, тривожність, страх або навпаки демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка • Неврівноважена поведінка • Агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства

<ul style="list-style-type: none"> – Ізоляція від друзів і соціального середовища. – Постійна критика або приниження. – Ігнорування емоційних потреб дитини. 	<ul style="list-style-type: none"> • Різка зміна звичної для дитини поведінки на контрастну • Уповільнене мовлення, нездатність до навчання, відсутність знань відповідно до віку (наприклад, невміння читати, писати, лічити) • Синдром «маленького дорослого» (надмірна зрілість і відповідальність), страх зробити щось не правильно • Швидка стомлюваність, знижена спроможність до концентрації уваги • Демонстрація страху перед появою батьків та/або необхідністю йти додому, небажання йти додому • Схильність до «мандрів», бродяжництва • Депресивні розлади • Спроби самогубства • Вживання алкоголю, наркотичних речовин • Наявність стресоподібних розладів психіки, психосоматичних хворіб • Прояви насильства чи жорстокого поводження щодо тварин чи інших живих істот • Інші прояви поведінки чи емоційних реакцій, які не відповідають віковим нормам <p>2) Соціальна ізоляція:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уникання однолітків, бажання спілкуватися і гратися із значно молодшими дітьми • Занижена самооцінка, наявність почуття провини <p>3) Стосунки з батьками/опікунами:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відсутність контакту / тепла між батьками/опікунами і дитиною • Батьки/опікуни не звертають увагу на дитину • Батьки/опікуни звинувачують дитину у своїх проблемах • Батьки/опікуни принижують дитину, обзивають, роблять негативні порівняння.
---	---

<p>4. Економічне насильство, занедбання (недбале ставлення)</p>	
<p>Економічне насильство передбачає дії, що спрямовані на обмеження доступу дитини до необхідних ресурсів або використання її праці без належної компенсації.</p> <p>Приклади економічного насильства:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Використання дитини на важких роботах. – Використання дитячої праці без оплати. – Не належне використання соціальних та інших виплат, які спрямовані на дитину. 	<p><u>Ознаки економічного насильства:</u></p> <p>1) Нехтування базовими потребами:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дитина голодна або брудна • Вага дитини, яка значною мірою не відповідає її віковій нормі (за визначенням медичного працівника) • Часті запізнення, пропуски школи, брудний одяг, одягання не за погодою; втомлений і хворобливий вигляд • Загальна занедбаність • Нестача необхідного медичного лікування (дитину не водять до лікаря), пропускання важливих медичних процедур або відсутність доступу до ліків

<ul style="list-style-type: none"> – Заборона доступу до фінансових ресурсів або основних потреб, таких як їжа або одяг. – Використання дитини для жебрацтва або примушування до злочинної діяльності з метою отримання грошей. <p>Занедбання включає ситуації, коли батьки або опікуни не забезпечують дитину базовими потребами, такими як харчування, одяг, медична допомога та освіта. Основні прояви занедбання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Відсутність забезпечення дитини необхідною їжею, одягом або медичним обслуговуванням. – Нехтування освітніми потребами дитини. – Ігнорування дитини у випадку хвороби або необхідності психологічної підтримки. – Відсутність забезпечення безпеки дитини, залишення її без нагляду. 	<ul style="list-style-type: none"> • Залишення дитини батьками під наглядом незнайомих осіб (також таких, які перебувають у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння) • Залишення дитини дошкільного віку без догляду протягом тривалого часу як у помешканні, так і на вулиці, а також зі сторонніми особами • Відсутність іграшок, книжок, розваг тощо • Антисанітарні умови проживання, відсутність постільної білизни (або постільна білизна рвана та брудна), засобів гігієни • Відставання дитини в розвитку фізичному, емоційному, розвитку дрібної моторики, пізнавальних здібностей, соціальних навичок і навичок міжособистісного спілкування внаслідок педагогічної занедбаності тощо • Дитина часто зла, агресивна, завдає собі шкоди <p>2) Примус до праці:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Залучення дитини до трудової діяльності (з порушенням чинного законодавства) • Дитина жебракує, утікає з дому • Залучення дитини до важкої фізичної праці або примус до роботи замість відвідування школи. • Дитина постійно втомлена, сонна під час занять / щоденної діяльності • Дитина має нез'ясовані гроші та / або подарунки • Дитина приховує інформацію про свій вільний час, має ознаки низької самооцінки, самоушкодження.
<p>5. Кібернасильство</p>	
<p>Кібернасильство передбачає використання електронних засобів комунікації для завдання шкоди дитині.</p> <p>Приклади кібернасильства:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Залякування або погрози через соціальні мережі. – Використання особистої інформації дитини для її приниження або шантажу. – Розповсюдження фотографій або відеоматеріалів без згоди дитини. – Постійні образи або приниження через електронну пошту або месенджери. 	<p><u>Ознаки кібернасильства:</u></p> <p><u>Залякування в Інтернеті:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Образливі повідомлення: постійне отримання дитиною образливих повідомлень або загроз у соціальних мережах або месенджерах. • Розповсюдження особистої інформації: неправомірне поширення приватної інформації, фотографій або відеоматеріалів дитини. <p><u>Психологічний тиск:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Психологічне залякування: залякування або тиск на дитину через Інтернет з метою маніпулювання її поведінкою.

Додаток № 6
до Політики і процедур захисту
дітей та вразливих дорослих у
мережі Карітасу України

Реєстраційна форма про порушення щодо дитини / вразливого дорослого

1. Ім'я і прізвище працівника, що прийняв зголошення:

2. Посада і Організація:

3. Контактний телефон:

1. Ім'я і прізвище дитини/вразливого дорослого, щодо яких зголошено про порушення:

2. Дата народження:

3. Контактний телефон (якщо є):

4. Адреса проживання:

5. Тип насильства (оберіть всі, що застосовуються):

1. Фізичне
2. Емоційне
3. Психологічне
4. Економічне
5. Сексуальне

6. Опис інциденту (будь ласка, опишіть детально, що сталося):

7. Дата та час інциденту:

8. Чи є у вас будь-які докази (фотографії, відео, свідки тощо)?

1. Так
2. Ні
3. Якщо так, будь ласка, опишіть:

9. Імена та контактні дані свідків (якщо є):

10. Чи була поліція повідомлена?

1. Так
2. Ні

11. Чи була надана медична допомога?

1. Так
2. Ні
3. Якщо так, будь ласка, опишіть:

12. Інші деталі або коментарі:

Контактні дані для екстрених випадків:

1. Ім'я контактної особи:

2. Стосунки з дитиною:

3. Телефон:

4. Електронна пошта:

Дата заповнення форми:

Підпис:

Додаток № 7
до Політики і процедур захисту
дітей та вразливих дорослих у
мережі Карітасу України

Інструмент самооцінювання

Інструмент самооцінювання використовується для того, щоб оцінити, наскільки Політика і процедури захисту дітей і вразливих дорослих, практики та заходи інтегруються у роботу організації, її процеси та системи.

№	Питання для самооцінки наявної політики захисту дітей та вразливих дорослих	Так	Ні
1	Чи відповідають мета та цілі вашої організації встановленим принципам захисту дітей та вразливих дорослих?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2	Чи проводиться регулярний перегляд нормативної бази на відповідність новим законодавчим вимогам?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3	Чи використовуються у вашій організації визначення термінів, що відповідають стандартам політики захисту дітей та вразливих дорослих?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4	Чи охоплює ваша політика захисту дітей та вразливих дорослих всі аспекти діяльності вашої організації у роботі з особами до 18 років та вразливих дорослих?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5	Чи наявні механізми контролю виконання зобов'язань щодо захисту дітей та вразливих дорослих?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих, що Афілійовані особи також мають діяти згідно політиці захисту дітей та вразливих дорослих у своїй діяльності?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих щодо заборони зловживань та дій сексуального характеру щодо дітей та вразливих дорослих?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8	Чи наявний механізм повідомлення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих про випадки зловживань та дій сексуального характеру щодо дітей та вразливих дорослих?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9	Чи дотримується ваша організація принципів захисту дітей та вразливих дорослих при залученні їх до праці чи волонтерства?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих спеціальні заходи захисту дітей та вразливих дорослих в умовах війни?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих по використанню інформаційно-комунікаційних технологій?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
12	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих щодо правил на здійснення фото і відео зйомки дітей та вразливих дорослих та використання цих матеріалів?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
13	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих щодо процедури безпечного найму?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
14	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих щодо заходів з підвищення обізнаності про захист дітей та вразливих дорослих серед персоналу, Афілійованих осіб та безпосередньо бенефіціарів?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
15	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих про заходи для запобігання порушень щодо дітей та вразливих дорослих?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
16	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих щодо розпізнавання насильства щодо дітей та вразливих дорослих?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
17	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих про способи виявлення порушень щодо дітей та вразливих дорослих?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

18	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих про механізм зголошення?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
19	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих про алгоритм реагування на зголошення дитини чи вразливого дорослого про порушення?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
20	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих щодо повідомлення про порушення системи убезпечення?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
21	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих про заходи для захисту викривачів у вашій організації?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
22	Чи наявне положення у вашій політиці захисту дітей та вразливих дорослих щодо захисту і конфіденційності інформації?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
23	Чи визначене у політиці захисту дітей та вразливих дорослих у вашій організації положення про відповідальність у випадку порушень?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Додаток № 8
до Політики і процедур захисту
дітей та вразливих дорослих у
мережі Карітасу України

Індикатори ефективності впровадження Політики

1. Кількість зафіксованих випадків порушень:	<ul style="list-style-type: none"> ● Загальна кількість випадків: Скільки випадків порушень політики безпеки щодо дітей / вразливих дорослих було виявлено за певний період (місяць, квартал, рік). <i>Формула: Кількість зафіксованих випадків порушень</i> ● Розподіл за типами порушень: Які види порушень були найбільш поширеними (фізичне насильство, психологічне насильство, експлуатація, халатність тощо). <i>Формула: Кількість випадків кожного типу порушення</i>
2. Час реагування на порушення:	<ul style="list-style-type: none"> ● Середній час реагування: Скільки часу проходить від моменту виявлення порушення до вжиття відповідних заходів. <i>Формула: Середній час реагування (в днях або годинах)</i> ● Час до завершення розслідування: Скільки часу потрібно для завершення розслідування і прийняття рішення по кожному випадку. <i>Формула: Середній час до завершення розслідування</i>
3. Рівень задоволеності отриманою допомогою:	<ul style="list-style-type: none"> ● Опитування постраждалих: Відсоток дітей/вразливих дорослих і їх сімей, які отримали допомогу та висловилися про якість наданих послуг. <i>Формула: Відсоток задоволених осіб</i> ● Рівень задоволеності співробітників: Опитування співробітників про те, наскільки ефективними є процеси реагування та підтримки. <i>Формула: Відсоток задоволених співробітників</i>
4. Навчання та тренінги:	<ul style="list-style-type: none"> ● Кількість проведених тренінгів: Скільки тренінгів та навчальних заходів було проведено для співробітників щодо Політики. <i>Формула: Кількість тренінгів</i> ● Процент учасників тренінгів: Яка частка співробітників та волонтерів пройшла навчання з питань захисту дітей і вразливих дорослих. <i>Формула: Відсоток учасників тренінгів</i>
5. Звітність і документація:	<ul style="list-style-type: none"> ● Кількість задокументованих випадків: Скільки випадків порушень було документовано і проаналізовано. <i>Формула: Кількість задокументованих випадків</i> ● Якість документації: Оцінка якості та повноти документації за кожним випадком порушення. <i>Формула: Відсоток повної документації</i>
6. Інциденти повторного порушення:	<ul style="list-style-type: none"> ● Кількість повторних випадків: Скільки випадків повторного порушення було виявлено після вжиття заходів. <i>Формула: Кількість повторних випадків</i> ● Причини повторення: Аналіз причин повторного порушення (недостатня підтримка, невірне реагування, тощо). <i>Формула: Відсоток випадків повторення за певними причинами</i>
7. Реакція на зворотний зв'язок:	<ul style="list-style-type: none"> ● Відсоток вирішених проблем: Яка частка проблем або рекомендацій, вказаних у зворотному зв'язку, була вирішена. <i>Формула: Відсоток вирішених проблем</i> ● Час до вирішення: Скільки часу потрібно для вирішення проблем або внесення змін на основі зворотного зв'язку. <i>Формула: Середній час до вирішення</i>